

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 74/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. decembra 2018 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Miroslava Duriša, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Jany Laššákovéj, Milana Ľalíka, Marianny Mochnáčovej, Mojmíra Mamojku, Lajosa Mészárosa, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Balážikom, Šamorínska 10, Bratislava, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánu miestnej samosprávy v obci Lutíla konaných 10. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním podaným na poštovú prepravu 22. novembra 2018, pre

neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy v obci Lutila (ďalej aj „obec“) konaných 10. novembra 2018.

2. Právny zástupca sťažovateľa doručil 21. novembra 2018 ústavnému súdu sťažnosť elektronickou poštou (mailom), bez kvalifikovaného elektronického podpisu v znení: *„Týmto podávam v mene môjho mandanta ústavnú sťažnosť, ktorú doplním o písomné podanie. Text sťažnosti, plná moc a ďalšie podporné dôkazy sú prílohou tohto mailu.“* Prílohou uvedeného podania bolo splnomocnenie sťažovateľa pre advokáta na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom *„pre podozrenie z neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánu územno-miestnej samosprávy v obci Lutila, Slovenská republika, ktoré sa konali 10.11.2018“*. Ďalšie prílohy sťažnosti tvorili oficiálne zverejnené výsledky volieb zverejnené na úradnej tabuli obce Lutila a na webovej stránke Štatistického úradu Slovenskej republiky a dokument, ktorého obsahom sú námietky proti oznámeniu o začatí územného konania o umiestnení stavby a nariadenie ústneho pojednávania z 18. júla 2017.

3. Ďalším podaním, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 23. novembra 2018 a ktoré bolo na poštovú prepravu podľa priloženej poštovej obálky podané 22. novembra 2018, bola ústavnému súdu doručená volebná sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), z obsahu ktorej vyplýva, že sťažovateľ vo voľbách do orgánov miestnej samosprávy v obci Lutila kandidoval na poslanca obecného zastupiteľstva. V týchto voľbách získal vo volebnom obvode 280 hlasov, *„čo je viac ako 10% v danom volebnom obvode“*. Podľa výsledkov volieb uverejnených Štatistickým úradom Slovenskej republiky bolo vo volebnom obvode v obci Lutila vydaných 709 volebných obálok a odovzdaných 709 volebných obálok. Sťažovateľ podľa oficiálnych výsledkov volieb získal o jeden hlas menej ako [REDACTED], ktorá bola s počtom hlasov 281 zvolená za poslankyňu obecného zastupiteľstva na poslednom mieste a sťažovateľ je teda prvým náhradníkom. Z dôvodu tesného rozdielu vo volebnom výsledku a skutočnosti, že 18 hlasovacích lístkov bolo vyhlásených za neplatné, sa sťažovateľ domnieva, že mohlo dôjsť k nepresnému sčítaniu hlasov. Naznačuje takisto možnú manipuláciu s hlasovacími lístkami zo strany členov okrskovej volebnej komisie, ktorí boli

riadení vedením obecného úradu. Tento postup okrskovej volebnej komisie mohol byť podľa sťažovateľa motivovaný jeho aktivitami v minulom volebnom období rokov 2014 – 2018, keď ako poslanec obecného zastupiteľstva vyslovoval svoj nesúhlas a kritizoval postup obce vo viacerých oblastiach.

4. Sťažovateľ tiež uvádza, že na hlasovanie mimo volebnej miestnosti bola použitá „stará plechová urna“, ktorú po telefonickom upozorení zo strany sťažovateľa prišiel skontrolovať „kontrolný orgán“ štátnej volebnej komisie a vykonal kontrolu pečate na urne a jej nové prelepenie.

5. Podľa informácií, ktoré mal sťažovateľ získať od pozorovateľov vo volebnom obvode Lutila, dochádzalo k pochybeniam aj pri samotnom sčítaní hlasov:

- vydaných bolo 709 obálok, no po opakovanom sčítaní obálok z urny ich malo byť len 705,

- na pokyn členky komisie sa obálky hádzali na zem, kde ich zapisovateľka zbierala a miešala ich s inými obálkami, preto nemohlo dôjsť objektívne k správneému sčítaniu obálok,

- v dvoch prípadoch boli podpisy dvoch osôb na dvoch riadkoch v zozname voličov, čo malo byť poznamenané do zápisnice, no aj tak bol stav odlišný od oficiálnych výsledkov volieb.

Z uvedených dôvodov sa sťažovateľ domnieva, že došlo k porušeniu zákona, k skresľovaniu volebného výsledku a rozdiely v počte obálok mohli spôsobiť to, že sťažovateľ nebol v konečnom dôsledku zvolený za poslanca obecného zastupiteľstva.

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po vykonaní dokazovania, prepočítaní odovzdaných obálok a kontrole platných a neplatných hlasov vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„Ústavný súd vyhlasuje komunálne voľby zo dňa 10.11.2018 v obci Lutila za neplatné a / alebo

Ústavný súd ruší rozhodnutie volebnej komisie a vyhlasuje za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, podľa platných hlasovacích lístkov, vyplývajúc z kontroly hlasovacích lístkov Ústavným súdom SR a to menovite...“

II.

7. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

8. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

10. Podľa § 59 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, do Európskeho parlamentu alebo do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) aj politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov.

11. Volebná sťažnosť musí obsahovať obligatórne náležitosti predpísané v § 20 a v § 60 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy...

Volebná sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 zákona o ústavnom súde musí podľa § 60 ods. 1 zákona o ústavnom súde obsahovať aj

a) vyjadrenie sťažovateľa o tom, či napáda voľby na celom území Slovenskej republiky, alebo len v určitom volebnom obvode; kandidát môže napádať len zvolenie iného kandidáta vo svojom volebnom obvode,

b) dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov,

c) údaje a dôkazy o tom, že je oprávneným navrhovateľom podľa § 59; to neplatí v prípade navrhovateľov uvedených v § 18 písm. a) až e),

d) návrh na rozhodnutie vo veci podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

12. Podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa návrh na začatie konania vo volebných veciach musí podať do desiatich dní po oznámení výsledku volieb.

III.

13. Podstatou sťažovateľovej sťažnosti je namietaná neústavnosť a nezákonnosť volieb do obecného zastupiteľstva, ktoré sťažovateľ namieta z dôvodu tesného rozdielu len jedného hlasu medzi [REDACTED], ktorá bola zvolená za poslankyňu obecného zastupiteľstva ako posledná v poradí, a sťažovateľom, ktorý je podľa výsledkov prvým náhradníkom. Túto skutočnosť mohla podľa sťažovateľa spôsobiť manipulácia s hlasovacími lístkami zo strany volebnej komisie z dôvodu, že sťažovateľ v ostatnom volebnom období kritizoval postup obce vo viacerých oblastiach, alebo pochybenia pri spočítaní hlasov, pri ktorom boli zistené rozdiely v počte medzi vydanými a odovzdanými obálkami.

14. Pod zákonnosťou volieb do orgánov územnej samosprávy treba rozumieť uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (m. m. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv dotknutých osôb, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (m. m. PL. ÚS 21/94, PL. ÚS 82/07, PL. ÚS 79/2011).

15. Súčasťou zákonom predpísaných náležitostí volebnej sťažnosti sú aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vo vzťahu k voľbám, ktorých výsledok už bol uverejnený v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), (v tomto prípade podľa § 190 volebného zákona), platí prezumpcia ich ústavnosti a zákonnosti, ktorá platí dovtedy, kým ústavný súd o voľbách napadnutých volebnou sťažnosťou v zmysle § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodne inak ako zamietnutím sťažnosti. Preto je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia sťažnosti na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne, prípadne aspoň vysoko pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať tak intenzívne porušenie volebného zákona, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než bol uverejnený (m. m. PL. ÚS 3/2010).

16. Podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania vo volebných veciach sa musí podať do desiatich dní po oznámení výsledku volieb. Oficiálne výsledky volieb boli vyhlásené 11. novembra 2018 a zákonom ustanovená desaťdňová lehota uplynula 21. novembra 2018.

Dňa 21. novembra 2018, teda ešte v zákonom ustanovenej desaťdňovej lehote, elektronickým podaním (mailom) doručil právny zástupca sťažovateľa bez kvalifikovaného elektronického podpisu podanie, ktoré označil ako sťažnosť, ktoré však neobsahovalo ani len základné náležitosti sťažnosti, tak ako ich vyžaduje § 20 zákona o ústavnom súde,

nehovoriac o náležitostiach podľa § 60 zákona o ústavnom súde. Išlo o jednoduché podanie, ktoré vyjadrovalo v podstate len úmysel podávateľa podať volebnú sťažnosť v budúcnosti.

Následným podaním, ktoré bolo podané na poštovú prepravu 22. novembra 2018 a ústavnému súdu doručené 23. novembra 2018, to znamená po uplynutí zákonom ustanovenej desaťdňovej lehoty, sťažovateľ podal volebnú sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 ústavy, ktorá už obsahovala zákonom ustanovené náležitosti.

17. Tento postup sťažovateľa hodnotí ústavný súd ako obchádzanie zákona. Účelom zákonne upravenej lehoty na podanie volebnej sťažnosti celkom zrejme nie je len splnenie akejsi oznamovacej povinnosti navrhovateľa, že má v úmysle nejakú sťažnosť podať v budúcnosti, ale podanie volebnej sťažnosti obsahujúcej zákonom predpísané náležitosti. Prvé podanie sťažovateľa doručené ústavnému súdu 21. novembra 2018 bolo síce doručené v zákonom ustanovenej lehote, avšak nielen že nespĺňalo zákonom ustanovené náležitosti podania volebnej sťažnosti podľa § 60 zákona o ústavnom súde, ale neobsahovalo ani náležitosti podania vo všeobecnosti, tak ako ich upravuje § 20 zákona o ústavnom súde. Nebolo z neho zrejmé, akej veci sa týka (voľby starostu alebo volieb poslancov obecného zastupiteľstva), kto návrh podáva, proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, neobsahovalo žiadne dôvody ani dôkazy. Doslovné znenie podania bolo: *„Týmto podávam v mene môjho mandanta ústavnú sťažnosť, ktorú doplním o písomné podanie. Text sťažnosti, plná moc a ďalšie podporné dôkazy sú prílohou mailu.“*

Následné doplnenie podania s odôvodnením a všetkými zákonnými náležitosťami uvedenými v zákone o ústavnom súde podal sťažovateľ na poštovú prepravu až 22. novembra 2018, teda až po uplynutí lehoty upravenej zákonom o ústavnom súde. Navyše, nemožno ani hovoriť o tom, že by išlo o dodatočné doručenie podania predtým doručeného v elektronickej podobe (v zmysle právnej úpravy § 125 ods. 2 Civilného sporového poriadku v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde), keďže dodatočne doručené podanie, ktoré už spĺňa zákonom predpísané náležitosti, je podľa obsahu podaním novým.

18. Podanie, ktoré bolo ako prvé doručené ústavnému súdu 21. novembra 2018, nespĺňalo zákonom ustanovené náležitosti, a preto ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažnosti v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom

predpísaných náležitostí. Je zrejmé, že sťažovateľ podal doplnenú sťažnosť až po uplynutí lehoty ustanovenej v § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde, preto ústavný súd jeho podanie doručené ústavnému súdu 23. novembra 2018, podané na poštovú prepravu 22. novembra 2018, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podané oneskorene bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou jeho námietok uvedených v tomto podaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave 19. decembra 2018